

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyně Mgr. Janou Příbylovou ve věci

žalobkyně: a) **RegioJet a.s.**, IČO 28333187
sídlem náměstí Svobody 86/17, 602 00 Brno
b) **STUDENT AGENCY k.s.**, IČO 25317075
sídlem náměstí Svobody 86/17, 602 00 Brno

proti

žalovaným: 1. **České dráhy, a.s.**, IČO 70994226
sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M.
sídlem Křižovnické náměstí 193/2, 110 00 Praha 1
2. **Správa železnic, státní organizace**, IČO 70994234
sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Jindřichem Vítkem, Ph.D.
sídlem Anny Letenské 34/7, 120 00 Praha 2
3. **Česká republika – Ministerstvo dopravy**, IČO 66003008
sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 00 Praha 1

o vrácení nedovolené veřejné podpory a o ochranu proti nekalé soutěži

takto:

- I. Žaloba s návrhem, aby žalovaná č. 1 byla povinna odstranit závadný stav tak, že vrátí do 30 dnů od právní moci rozsudku žalované č. 2 veřejnou podporu ve výši 7 081 808 000 Kč, a aby žalovaná č. 2 byla povinna tuto částku přijmout, se zamítá.
- II. Žaloba s návrhem, aby žalovaná č. 1 byla povinna zaplatit žalované č. 2 do 30 dnů od právní moci rozsudku úrok vypočítaný dle nařízení Komise č. 794/2004, kterým se

provádí Nařízení Rady č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k čl. 93 Smlouvy ES v platném znění, a to za dobu od 4. července 2008 do úplného vrácení nedovolené veřejné podpory ve výši 7 081 808 000 Kč, a aby žalovaná č. 2 byla povinna tento úrok přijmout, se zamítá.

- III. Žaloba s návrhem, aby žalovaná č. 3 byla povinna prostřednictvím řídicího výboru udělit žalované č. 1 souhlas k tomu, aby žalovaná č. 1 vrátila žalované č. 2 nezákonně vyplacenou veřejnou podporu ve výši 7 081 808 000 Kč a úrok vypočtený tak, jak je uvedeno v bodě II, se zamítá.
- IV. Žaloba s návrhem, aby žalovaná č. 3 byla povinna zdržet se
- a) takového jednání, kterým by poskytla žalované č. 1 částku 7 081 808 000 Kč či jakékoli její části, a to jako úhradu kupní ceny za prodej části podniku na základě Smlouvy o prodeji části podniku uzavřené mezi žalovanou č. 1 a žalovanou č. 2 dne 26. 6. 2008,
 - b) takového jednání, kterým by při výkonu akcionářských práv v žalované č. 1 prostřednictvím řídicího výboru schválila právní jednání žalované č. 1, v jehož důsledku by došlo k opětovnému poskytnutí částky 7 081 808 000 Kč či jakékoli její části žalované č. 1 žalovanou č. 2 nebo žalovanou č. 3, a to jako úhrady kupní ceny za prodej části podniku na základě Smlouvy o prodeji části podniku uzavřené mezi žalovanou č. 1 a žalovanou č. 2 dne 26. 6. 2008, a
 - c) takového jednání, kterým by při výkonu práv zakladatele žalované č. 2 schválila právní jednání žalované č. 2, v jehož důsledku by došlo k opětovnému poskytnutí částky 7 081 808 000 Kč či jakékoli její části žalované č. 1 žalovanou č. 2, a to jako úhrady kupní ceny za prodej části podniku na základě Smlouvy o prodeji části podniku uzavřené mezi žalovanou č. 1 a žalovanou č. 2 dne 26. 6. 2008, se zamítá.
- V. Žalobkyně jsou povinny společně a nerozdílně zaplatit žalované č. 1 náhradu nákladů řízení ve výši 46 101 Kč k rukám JUDr. Karla Muzikáře, LL.M., zástupce žalované č. 1, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.
- VI. Žalobkyně jsou povinny společně a nerozdílně zaplatit žalované č. 2 náhradu nákladů řízení ve výši 20 795 Kč k rukám JUDr. Jindřicha Vítka, Ph.D., zástupce žalované č. 2, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.
- VII. Žalobkyně jsou povinny společně a nerozdílně zaplatit žalované č. 3 náhradu nákladů řízení ve výši 3 900 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhaly nároků uvedených výše s tím, že v souvislosti s plánovaným vstupem České republiky do Evropské unie došlo v roce 2003 k transformaci státní organizace České dráhy na akciovou společnost. Ta měla přispět k oddělení železniční dopravy od železniční infrastruktury a k naplnění unijních požadavků na liberalizaci trhu se službami železniční dopravy. Podle žalobkyň se však transformace Českých drah částečně minula svým účelem. Zatímco majetek tvořící železniční dopravní cestu si stát ponechal ve svém vlastnictví a jeho správou pověřil žalovanou 2, majetek určený k provozování železniční dopravní cesty a zajištění její provozuschopnosti byl stejně jako majetek sloužící k provozování železniční dopravy vložen do nově založené akciové společnosti. Nestandardní rozdělení majetku žalobkyně přičítaly snaze státu sanovat ztrátu generovanou provozováním osobní železniční dopravy prostřednictvím plateb, které žalovaná 1 inkasovala za udržování a rozvíjení majetku patřícího státu. K nápravě tohoto stavu došlo až v roce 2008, kdy se stát rozhodl získat od žalované 1 chybějící část dopravní infrastruktury zpět. Převod byl na základě smlouvy ze dne 26. 6. 2008 uskutečněn za částku 11 852 101 000 Kč. Ačkoli kupní

cena vycházela ze znaleckého posudku vypracovaného společností PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., žalobkyně v posudku identifikovaly celou řadu zásadních nedostatků, v jejichž důsledku měla kupní cena vysoce přesáhnout tržní hodnotu převáděné části podniku. Tím, že žalovaná 1 dostala za prodej části svého podniku vyšší částku, než by byl ochoten zaplatit soukromý investor, získala výhodu, za které její podnikání ještě po mnoho let těžilo. Získané prostředky žalovaná 1 využila mimo jiné k pořízení nových kolejových vozidel, opravám stávajícího vlakové flotily a sanování ztrát vzniklých v důsledku uplatňování predátorských cen. Žalovaná 1 tak podstatným způsobem ztížila podmínky pro vstup konkurenčních dopravců, nevyjímaje ani různé zahraniční subjekty. Jedním ze subjektů, které tou dobou uvažovaly o vstupu na trh se železniční dopravou, byla žalobkyně b), vlastněná R. J. Její plány nakonec převzala žalobkyně a), patřící do stejného holdingu. Ta v roce 2010 začala zajišťovat vlakové spojení na železniční trati Praha – Olomouc – Ostrava. V zaplacení kupní ceny přesahující tržní hodnotu žalobkyně spatřují nedovolenou státní podporu, kterou stát v rozporu s pravidly poskytování státních podpor neoznámil Komisi, a žalovaná 1, která má z této podpory prospěch, je tak povinna žalované 2 rozdíl mezi tržní hodnotou a zaplacenou kupní cenou vrátit. Dále pak žalobkyně jednání v jednáních žalovaných spatřovaly i nekalou soutěž, neb žalovaná 1 dostala státní podporu, čímž získala nedovolenou výhodu a mohla nabízet podnákladové ceny.

2. Žalované navrhly žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Namítaly, že žalobkyně b) svůj vstup na železniční trh nikdy nerealizovala a že žalobkyně a) s provozováním železniční dopravy započala až v září 2011, a že žádná z nich tak není ve věci aktivně legitimována. Prodej části podniku navíc podle žalovaných nepředstavuje státní podporu. Kupní cena vycházela z tržní hodnoty stanovené znaleckým posudkem, jež na základě rozhodnutí soudu vypracovala renomovaná společnost PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. Žalované proto nesouhlasí se závěrem žalobkyň, že žalovaná 1 získala prodejem ekonomickou výhodu, kterou by za normálních tržních podmínek nezískala. Předtím, než žalobkyně iniciovaly řízení před vnitrostátním soudem, si navíc na opatření stěžovaly u Evropské komise, jež v akvizici části podniku neshledala přítomnost prvků státní podpory. Vzhledem k tomu, že v rozhodné době byla Komise povinna završit šetření každé stížnosti vydáním rozhodnutí konstatujícím, že o státní podporu nejde nebo že tato podpora je slučitelná s vnitřním trhem, anebo zahájením formálního šetření, je třeba její dopis pokládat za meritorní rozhodnutí, podléhající přezkumu na základě žaloby podané k Soudnímu dvoru Evropské unie. Pokud žalobkyně takovou žalobu nepodaly, nemohou již správnost rozhodnutí Komise úspěšně zpochybnit v řízení před vnitrostátním soudem, který je povinen závěry učiněné Komisí respektovat, a nemůže se tedy od jejích závěrů odchýlit. Rozhodnutím Komise mimoto došlo k zániku povinnosti pozastavení a k zániku oprávnění vnitrostátního soudu naříditi navrácení státní podpory. Kromě toho žalované namítaly, že i kdyby akvizice části podniku představovala státní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem, nárok na navrácení této podpory by byl promlčen, stejně jako ostatní, související nároky. Od sporného prodeje do podání žaloby totiž proběhla doba delší šesti let. Konečně, žalovaná 2 zpochybňovala svou pasivní legitimaci. Měla totiž za to, že pokud o prodeji jmění rozhodla vláda, považuje se za poskytovatele podpory ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad. Žalovaná 3 pak také namítala, že povinnosti, které jsou požadovány vůči ní by porušovaly právní rámec, neb by bylo intervenováno do obchodního vedení žalovaného a k vrácení podpory zjevně není třeba jakéhokoli zásahu vlastníka.
3. Soud ve věci již jednou rozhodl rozsudkem ze dne 6. 2. 2019, č. j. 1 Cm 6/2015, jímž žalobu v plném rozsahu zamítl. Dopěl totiž k závěru, že ke dni vydání rozhodnutí uplynula desetiletá promlčecí lhůta stanovená nařízením provádějícím Smlouvu o fungování Evropské unie, a že sporné opatření tak představuje tzv. existující podporu, jejíž navrácení již Komise ani vnitrostátní soud nemůže naříditi. K odvolání žalobkyň Vrchní soud v Praze svým rozsudkem ze dne 23. 9. 2020, č. j. 3 Cmo 107/2019-463, napadené rozhodnutí jako věcně správné potvrdil. Kromě toho, že odvolací soud aproboval závěr soudu prvního stupně, že případná akvizice části podniku za cenu přesahující tržní hodnotu představuje existující podporu, dodal, že žalovaná 2

4. Po provedeném dokazování soud dospěl k následujícím skutkovým zjištěním.
5. *Výpisem z obchodního rejstříku ohledně společnosti RegioJet a.s.* bylo prokázáno, že společnost RegioJet a.s. vznikla 20. 3. 2009 a že předmětem její činnosti je provozování dráhy a železniční dopravy. Jediným akcionářem společnosti je společnost Student Agency k.s.
6. *Snímkem obrazovky zachycujícím obsah internetových stránek www.regiojet.cz/kontakty/pribeh ze dne 8. 4. 2015* bylo prokázáno, že žalobkyně a) v druhé polovině roku 2011 vstoupila jako dopravce na železniční trať Praha – Olomouc – Ostrava – Žilina.
7. *Článkem „J. xxx xxx xxx xxx xxx xxx“, uveřejněným dne xxx na internetových stránkách xxx,* bylo prokázáno, že žalobkyně b) v únoru 2008 avizovala svůj záměr zahájit do dvou tří let provoz vlaků spojujících Prahu a Ostravu.
8. *Výpisem z obchodního rejstříku ohledně společnosti Student Agency k.s.* bylo prokázáno, že komplementářem společnosti Student Agency k.s. je společnost RegioJet holding a.s. a že xxx je Ing. R. J.
9. *Výpisem z obchodního rejstříku ohledně společnosti České dráhy, a.s.* bylo prokázáno, že jediným akcionářem společnosti České dráhy, a.s. je Česká republika.
0. *Seznamem dopravců působících na síti SŽDC a výpisem výsledků vyhledávání vlakových spojení na internetových stránkách www.idos.cz* bylo prokázáno, že společnosti České dráhy, a.s. a RegioJet a.s. mají licenci k provozování osobní a nákladní železniční dopravy a že zajišťují vlakové spojení mezi Prahou a Ostravou.
1. *Usnesením Vlády České republiky č. 1352 ze dne 4. 12. 2007 ve znění usnesení č. 795 ze dne 27. 6. 2008* bylo prokázáno, že vláda schválila převod majetku sloužícího k provozování dráhy ze žalované 1 na žalovanou 2 za tržní cenu stanovenou znaleckým posudkem, nejvýše však za částku 12 mld. Kč.
2. *Smlouvou o prodeji části podniku ze dne 26. 6. 2008 a ze znaleckých posudků společnosti PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. č. 25-06/2008 ze dne 17. 6. 2008 a č. 26-09/2008 ze dne 23. 9. 2008* bylo prokázáno, že žalovaná 2 získala část podniku žalované 1 sestávající z tam specifikovaného jmění, zahrnujícího mimo jiné 3 133 pozemků, 949 budov, 196 dalších nemovitostí, nezapisovaných do katastru nemovitostí, 67 kolejových vozidel, 1493 silničních vozidel, další movité věci, ochranné známky a jiná práva k duševnímu vlastnictví, závazky ve výši 1 160 229 368 Kč za částku 11 852 101 000 Kč, vycházející ze znaleckých posudků vypracovaných společností PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o.
3. *Článkem „Vlaky kvůli vládě rozjedeme na Slovensko, broží Student Agency“, uveřejněným dne 12. 5. 2008 na internetových stránkách ekonomika.idnes.cz, článkem „Správa železnic dostane od státu 12 miliard, rozhodli poslanci“, uveřejněným dne 14. 5. 2008 na internetových stránkách Hospodářských novin www.ihned.cz, článkem „xx“, uveřejněným dne xxxxxx na internetových stránkách*

xxx, a článkem „xxx xxxxx xxx: xxx xxx xxx“, uveřejněným dne xxx na internetových stránkách xxx bylo prokázáno, že R. J., xxx společnosti Student Agency, v květnu 2008 veřejně kritizoval rozhodnutí vlády o schválení prodeje části majetku Českých drah Správě železniční dopravní cesty, na základě něhož měly České dráhy obdržet 12 miliard na nákup nových vlaků. Opatření považoval za nedovolenou státní podporu a avizoval, že společně se Sdružením železničních dopravců podá Evropské komisi podnět na přezkoumání tohoto opatření. Mimoto se nechal slyšet, že kvůli rozhodnutí vlády zvažuje zastavení přípravy vlakového spojení mezi Prahou a Ostravou.

14. *E-mailovou zprávou od M. W. ze dne xxx* bylo prokázáno, že dne 28. 7. 2010 podalo Sdružení železničních společností, o.s. k Evropské komisi stížnost na údajnou státní podporu. Jedním ze členů sdružení byla společnost Student Agency.
15. *Dopisem Evropské komise ze dne 11. 10. 2010, adresovaným Stálému zástupci České republiky*, bylo prokázáno, že podle stížnosti došlo v roce 2003 k transformaci státní organizace České dráhy na akciovou společnost, která však podle stěžovatele nevedla k oddělení železniční dopravy a železniční infrastruktury. Ačkoli si stát ve svém vlastnictví ponechal majetek tvořící železniční dráhu (zejména železniční spodek a svršek), se kterým začala hospodařit Správa železniční dopravní cesty, majetek určený k provozování dráhy (nádražní budovy, pozemky pod kolejemi v železničních stanicích atp.) byl stejně jako majetek sloužící k provozování železniční dopravy bezplatně vložen do nově založené akciové společnosti. Tu stát zároveň pověřil tím, aby Správě železniční dopravní cesty poskytovala služby spočívající v provozování železniční infrastruktury, vlastněné SŽDC. Následně se podle stěžovatele začalo řešit jak tento stav napravit. Přestože původní plán počítal s tím, že České dráhy majetek sloužící k provozování železniční infrastruktury bezplatně vrátí a že se jejich základní kapitál sníží o hodnotu tohoto majetku, stát se v roce 2008 rozhodl tento rozhodl odkoupit. Za tím účelem poskytlo Ministerstvo dopravy Správě železniční dopravní cesty ze Státního fondu dopravní infrastruktury dotaci ve výši 11 963 568 000 Kč, která byla následně Českým drahám zaplacená jako kupní cena. Podle stěžovatele České dráhy tuto částku použily mimo jiné na pořízení nových kolejových vozidel. Česká republika se ke stížnosti vyjádřila tak, že zvažovala i jiné varianty převodu, všechny alternativy však vyhodnotila jako nevhodné, například pro jejich rozpor s koncernovým právem. Kromě toho Česká republika argumentovala tím, že kupní cena vycházela ze znaleckého posudku, vypracovaného společností PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., jmenovanou rozhodnutím soudu. Znalecký posudek Česká republika ke svému vyjádření připojila jako přílohu.
16. *Dopisem Evropské komise, Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž ze dne 1. 6. 2012, adresovaným Stálému zástupci České republiky při Evropské unii*, bylo prokázáno, že stěžovatel ve lhůtě stanovené Komisí nepředložil další informace odůvodňující jeho stížnost, a příslušné útvary Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž proto stížnost považovaly za vzatou zpět.
17. *E-mailovou zprávou od K. T. ze dne 29. 6. 2018 a dopisem Evropské komise, Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž ze dne 14. 1. 2025* bylo prokázáno, že podle mínění Evropské komise stěžovatel neposkytl informace potřebné k identifikaci opatření, které podle něj mělo představovat státní podporu, a okolností relevantních pro jeho posouzení. Z toho má podle Komise plynout, že úřad ve svém dopise ze dne 1. 6. 2012 nezaujal žádné stanovisko k tomu, zda se na opatření použijí pravidla pro státní podpory, a nejde tedy o konečné rozhodnutí, které by opatření označovalo za státní podporu nebo se zabývalo jeho slučitelností s pravidly pro státní podpory. Podle sdělení Komise tak vyřízení stížnosti nebrání tomu, aby stěžovatel podal žalobu u vnitrostátního soudu z důvodu, že tvrzené opatření představuje nedovolenou (neoznámenou) podporu.
18. *Sdělením Komise o prvcích státní podpory při prodeji pozemků a staveb orgány veřejné moci (97/C 209/03)* bylo prokázáno, že Komise poskytla členským státům návod, jak mají postupovat při prodeji pozemků a staveb tak, aby automaticky vyloučily přítomnost státní podpory. Pokyny Komise ukládají členským státům provést před jednáním o prodeji ocenění majetku jedním nebo více nezávislými odhadci (osobami s dobrou pověstí, odborným vzděláním a odbornou způsobilostí)

a na jeho základě obecně uznávaných tržních ukazatelů a oceňovacích norem stanovit tržní hodnotu. Tržní hodnotou se podle pokynů rozumí cena, za kterou by mohly být pozemky a stavby prodány na základě soukromé smlouvy mezi dobrovolným prodávajícím a kupujícím „na vzdálenost paže“ v den ocenění za předpokladu, že je majetek veřejně obchodovatelný, že tržní podmínky umožňují řádné dispoziční právo a že je s ohledem na povahu majetku k dispozici běžná doba pro sjednání prodeje. Pokud bude prodejní cena odpovídat takto stanovené tržní hodnotě, nejedná se podle Komise o státní podporu. Členské státy by proto měly Komisi oznamovat pouze prodeje, které nebyly uzavřeny na základě otevřeného a nepodmíněného nabídkového řízení přijímajícího nejlepší nebo jedinou nabídku, a prodeje, které byly uskutečněny pod tržní hodnotou stanovenou nezávislými odhadci. V případě, že Komise obdrží stížnost nebo jiné podání od třetích stran, které tvrdí, že je ve smlouvě přítomen prvek státní podpory, Komise bude předpokládat, že o státní podporu nejde, jestliže údaje poskytnuté příslušným členským státem prokáží dodržení výše uvedených zásad.

19. *Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2008, č. j. 2 Nc 4617/2008-13*, bylo prokázáno, že Městský soud v Praze jmenoval společnost PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. k podání znaleckého posudku určujícího hodnotu majetku převáděného na základě smlouvy o prodeji části podniku uzavřené mezi žalovanou 1 a žalovanou 2 ve smyslu § 196a odst. 3 obchodního zákoníku.
20. *Znaleckým posudkem společnosti PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. č. 26-09/2008, znalecké kanceláře v oboru ekonomika se specializací na oceňování podniků, ze dne 23. 9. 2008 a výsledkem znalecké kanceláře* bylo prokázáno, že tržní hodnota části podniku, převedené smlouvou ze dne 26. 6. 2008, k 1. 7. 2008 činila 11 852 101 000 Kč. Znalecký posudek stanovoval tzv. tržní hodnotu. Tou se rozumí odhadovaná částka, za kterou by došlo k převodu majetku mezi ochotnými a informovanými stranami, které nejsou k převodu nuceny. Výběr metody byl do značné míry limitován vysoce specifickou povahou oceňovaného majetku (předmětem převodu byl majetek určený k zabezpečení provozuschopnosti dráhy, tvorbě jízdního řádu a přidělování kapacity dráhy). Protože trh se srovnatelnými podniky prakticky neexistuje, nepřipadalo v úvahu použití srovnávací metody. Stejně tak se jako vhodná nejevila ani výnosová metoda. Právní předpisy sice provozovateli železniční dopravní cesty garantují určitý výnos, tento výnos však nelze považovat za tržní. Použití výnosové metody by tudíž vedlo k podhodnocení podniku. Jako jediný použitelný se proto ukázal majetkový přístup, při kterém se hodnota podniku stanoví jako součet hodnot samostatně oceněných složek podniku. Pro ocenění jednotlivých věcí byla jako základní použita nákladová metoda. To mělo svůj důvod. Pokud by k prodeji podniku nedošlo, musela by si žalovaná 2 infrastrukturu sloužící k provozování dráhy a zajišťování její provozuschopnosti na své náklady sama vybudovat. Nákladová metoda pak poskytuje údaj o výši nákladů, které by byly pro vybudování takové infrastruktury zapotřebí. Hodnota jednotlivých věcí byla odvozena od výše nákladů potřebných na pořízení nových věcí ve výborném stavu. Tyto náklady byly sníženy o odpisy vyjadřující fyzické opotřebení, vycházející z poměru zbývající doby životnosti k celkové době životnosti, a o hodnotu vyjadřující snížení užitné hodnoty majetku vlivem externích faktorů. Nákladová metoda byla aplikována na veškerý oceňovaný majetek, ve vhodných případech však znalecké kancelář její výsledky ověřovala pomocí výnosové a srovnávací metody. Na majetek schopný generovat výnosy (administrativní budovy a sklady) znalecká kancelář použila výnosovou metodu, respektive metodu přímé kapitalizace. Ocenění touto metodou je založeno na tom, že mezi výnosem majetku (čistým nájemným) a jeho tržní hodnotou existuje určitý poměr, nazývaný jako kapitalizační míra. Konkrétně byla tržní hodnota vypočtena jako podíl ročního úhrnu nájemného, zohledňujícího běžnou míru neobsazenosti, očištěného o výši předpokládaných nákladů na opravy a výši kapitalizační míry, stanovené na základě znalecké úvahy. Tržní hodnota významných budov byla dále validována pomocí metody diskontovaných peněžních toků (DCF). K ocenění pozemků bylo kromě již zmíněné nákladové metody využito srovnání s cenami obdobných nemovitostí, nabídkami realitních kanceláří a cenovými mapami. Tržní hodnota

pohledávek pak byla stanovena na základě údajů evidovaných v účetnictví. Žalovaná 1 ve svém účetnictví hodnotu pohledávek průběžně diskontovala v závislosti na délce doby nastalé od jejich splatnosti (k jednotlivým pohledávkám vytvářela opravné položky, vyjadřujícími riziko, že pohledávka nebude v daném rozsahu uspokojena). Pohledávky hodnocené jako nedobytné, například proto, že doba po splatnosti přesáhla určitou délku, tak byly v účetnictví ohodnoceny nulou. Žalovaná 1 vedla své účetnictví pod dohledem auditorů, což dává dostatečnou záruku, že k jednotlivým pohledávkám byly vytvářeny adekvátní opravné položky. Tržní hodnota pohledávek proto koresponduje s jejich zůstatkovou účetní hodnotou (nominální hodnotou pohledávek sníženou o opravné položky). Závazky byly při stanovení hodnoty převáděné části majetku zanedbány, vzhledem k tomu, že žalovaná 1 se zavázala tyto závazky vypořádat. Co se týče rozsahu odůvodnění posudku, znalecká kancelář vysvětlila, že mezinárodní oceňovací standardy požadují, aby znalec ve svém posudku popsal, jaké úvahy jej vedly k jeho odborným závěrům, a že tento požadavek znalecký posudek bezezbytku naplňuje. Následně bylo ponecháno na vůli žalované 1 jakožto zadavatele znaleckého posudku (a tento postup se nijak nevymyká běžné praxi), zda upřednostní výstup s detailem na jednotlivé položky, anebo zda si vystačí s agregovanými daty. Na přání zadavatele posudek obsahuje pouze agregovaná data.

21. *Společnost B.S.O. spol. s r.o., znalecká kancelář v oboru ekonomika*, uvedla, že hodnota podniku k 26. 6. 2008 činila 4 770 293 000 Kč. Pro jeho ocenění použila výnosovou metodu. Vycházela při tom z toho, že právní předpisy (konkrétně § 22 odst. 1 zákona č. 77/2002 Sb. ve znění účinném do 31. 5. 2018 a vyhláška č. 501/2005 Sb.) garantovaly Českým drahám, jež dříve plnily úkoly provozovatele dráhy, zisk ve výši 9 % nákladů vynakládaných na provozování železniční dopravní cesty a na zajišťování její provozuschopnosti. Znalecká kancelář při svém ocenění neměla k dispozici žádné podklady zahrnující údaje o struktuře oceňovaného majetku. Vycházela proto výlučně z právních předpisů upravujících výši úplaty poskytované Českým drahám Správou železniční dopravní cesty a z výročních zpráv. Výnosová metoda byla bez jakýchkoli rozdílů aplikována na veškerý majetek tvořící podnik, mimo jiné i na majetek účetně odepsaný nebo na majetek nepodléhající odpisování, včetně pozemků. Zatímco v běžných případech se pořizovací hodnota majetku postupně přenáší do nákladů formou účetních odpisů, jež tvoří součást nákladů na provozování železniční dopravní cesty a na zajišťování její provozuschopnosti (a slouží proto jako základ pro výpočet tzv. průměrného zisku), majetek, jenž žádné odpisy negeneruje, vstoupil do ocenění pouze prostřednictvím svých provozních nákladů (například pozemky generují náklady v podobě daně z nemovitosti). Pokud by znalecká kancelář měla podrobnější informace o oceňovaném majetku a z těchto informací vyplývalo, že součástí podniku je specifický majetek (např. provozně nepotřebný majetek), přistoupila by k jeho oddělenému ocenění a připočtení k hodnotě zjištěné výnosovou metodou. Zároveň by nespolehala na jedinou metodu, ale výsledek dosažený výnosovou metodou by validovala pomocí dalších oceňovacích metod (uvažovala by například o srovnávací metodě nebo o majetkové metodě použité společností PWC). Protože však potřebné informace k dispozici neměla, k ověření výsledků tímto způsobem nedošlo.
22. *Společnost MBM-Hopet, s.r.o., která dříve působila jako znalecký ústav v oboru ekonomika a které dříve, než soud přistoupil k jejímu výslechu, zaniklo oprávnění k výkonu znalecké činnosti*, uvedla, že hodnota pozemků k 26. 6. 2008 činila 686 500 000 Kč. Na rozdíl od zbývajících dvou posudků společnost nezjišťovala tržní hodnotu (*market value*), nýbrž tzv. spravedlivou hodnotu (*fair value*). Tou se rozumí odhadovaná částka pro převod majetku mezi dvěma konkrétními informovanými a ochotnými stranami, odrážející zájmy těchto stran (nejedná se o hodnotu platnou pro všechny účastníky trhu, nýbrž o hodnotu „šitou na míru“ pro konkrétní účastníky obchodu tak, aby nedošlo k nespravedlivému poškození žádného z těchto účastníků). Vzhledem k tomu, že z majetku tvořícího podnik byly oceněny pouze pozemky, jedná se o majetkový přístup k ocenění podniku, stejně jako tomu bylo u znaleckého posudku PWC. Protože oceňované pozemky tvořily nesourodý soubor, rozhodla se společnost přistupovat individuálně ke specifickým pozemkům, jako jsou pozemky zastavěné železniční dráhou. Tyto pozemky byly oceněny s využitím tzv. Naegeliho

metody, modifikované tzv. extrakční metodou. To znamená, že společnost nejprve stanovila hodnotu celé nemovitosti, zahrnující i železniční trať (železniční svršek a spodek). Ta byla odvozena od výnosů, které je tato nemovitost schopna generovat. Od takto zjištěné hodnoty nemovitosti byla následně odečtena hodnota stavebních konstrukcí (nádražní budovy, koleje atp.), vycházející z ceníku ÚRS (ze stejného ceníku vycházel i posudek PWC). Hodnota ostatních pozemků byla zjišťována prostřednictvím tržního srovnání. To vycházelo z cen stavebních pozemků zveřejňovaných Českým statistickým úřadem pro jednotlivé okresy a pro různé velikosti obcí (podle počtu obyvatel), odstupňovaných do několika kvantilů. Do těchto kvantilů byly pozemky rozděleny v závislosti na individuálním hodnocení jejich využitelnosti.

23. Z ostatních provedených důkazů soud žádné skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci nezjistil.
24. Na základě zjištěných skutečností soud dospěl k tomuto závěru o skutkovém stavu věci. Žalovaná 2 smlouvou ze dne 26. 6. 2008 koupila od žalované 1 část jejího podniku určenou k provozování železniční dráhy a zajišťování její provozuschopnosti za cenu ve výši 11 852 101 000 Kč, stanovenou znaleckým posudkem společnosti PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., znalcem jmenovaným pro tyto účely soudem, jako tržní hodnota podniku. Sdružení železničních dopravců, o. s., jehož členem byla kromě jiných žalobkyně b), podalo dne 28. 7. 2010 stížnost Komisi, ve které upozorňovalo na to, že akvizice části podniku představuje neslučitelnou státní podporu. Komise stížnost vyřídila neformálním sdělením, ve kterém stěžovatele vyrozuměla o tom, že stížnost, nedoplněná o informace potřebné k identifikaci napadeného opatření, se považuje za vzatou zpět. Ve druhé polovině roku 2011 začala žalobkyně a) provozovat železniční dopravu na trati Praha – Olomouc – Ostrava. V době prodeje podniku plánovala svůj vstup na trh železniční dopravy žalobkyně b), patřící do skupiny společností ovládaných R. J.
25. Po právní stránce soud posoudil věc následovně.
26. Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), bývalého čl. 87 Smlouvy o založení Evropského společenství, podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.
27. Podle čl. 108 odst. 3 SFEU (bývalého čl. 88 odst. 3 Smlouvy o založení Evropského společenství) Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 107 slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí.
28. Vzhledem k tomu, že k akvizici podniku a zaplacení dohodnuté ceny došlo dříve, než nabytí účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), řídí se nároky vyplývající z ochrany proti nekalé soutěži a jejich promlčení v souladu s § 3028 odst. 3 větou první a § 3036 o. z. zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obch. zák.“).
29. Podle § 41 obch. zák. fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen "soutěžitelé"), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.
30. Podle § 42 odst. 1 a 2 obch. zák. zneužitím účasti v hospodářské soutěži je nekalé soutěžní jednání (dále jen "nekalá soutěž") a nedovolené omezování hospodářské soutěže. Nedovolené omezování hospodářské soutěže upravuje zvláštní zákon.

31. Podle § 44 odst. 1 obch. zák. nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům. Nekalá soutěž se zakazuje.
32. Podle § 53 obch. zák. osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.
33. Podle § 387 odst. 1 obch. zák. právo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem (odst. 1). Promlčení podléhají všechna práva ze závazkových vztahů s výjimkou práva vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou (odst. 2).
34. Podle § 388 odst. 1 obch. zák. promlčením právo na plnění povinnosti druhé strany nezaniká, nemůže však být přiznáno nebo uznáno soudem, jestliže povinná osoba namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby.
35. Podle § 393 odst. 1 obch. zák. u práv vzniklých z porušení povinnosti počíná promlčecí doba běžet dnem, kdy byla povinnost porušena, jestliže není pro promlčení některých těchto práv stanovena zvláštní úprava.
36. Podle § 397 obch. zák. nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.
37. Podle § 101 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, pokud není v dalších ustanoveních uvedeno jinak, je promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.
38. Podle § 2976 odst. 1 o. z. kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.
39. Smlouva o fungování Evropské unie v čl. 107 odst. 1 zakazuje členským státům zvýhodňovat určitý podnik nebo skupinu podniků poskytnutím peněžních prostředků nebo jiné hospodářské výhody způsobilé narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy. Jestliže členský stát některému podniku (některým podnikům) takovou selektivní výhodu poskytne, jde o státní podporu. Nelze-li státní podporu podřadit pod některou z výjimek stanovených v čl. 107 odst. 2 a 3 SFEU, považuje se taková podpora za neslučitelnou s vnitřním trhem (dále jen „neslučitelná státní podpora“). Smlouva o fungování Evropské unie v čl. 108 zavádí pro státní podpory režim tzv. preventivní kontroly, což znamená, že veškeré státní podpory podléhají předchozímu schválení Evropské Komise. Členský stát, jenž zamýšlí přijetí opatření naplňujícího znaky státní podpory, je tedy povinen svůj záměr předem oznámit Komisi tak, aby Komise mohla posoudit jeho slučitelnost s vnitřním trhem, a dokud Komise nerozhodne, nesmí členský stát svůj záměr uskutečnit (tzv. povinnost pozastavení). Poskytne-li členský stát státní podporu, aniž splní svou oznamovací povinnost nebo aniž vyčká, než Komise svým rozhodnutím deklaruje slučitelnost podpory s vnitřním trhem, jedná se o tzv. protiprávní státní podporu (dále jen „předčasná státní podpora“).
40. Výkon pravomoci v oblasti kontroly státních podpor se dělí mezi Evropskou komisi a členské státy. Zatímco posuzování slučitelnosti státní podpory spadá do výhradní pravomoci Komise, jejíž rozhodnutí podléhá přezkumu Soudního dvora Evropské unie, vnitrostátní soudy bdí nad dodržováním povinnosti pozastavení. Vnitrostátní soud je tak při kontrole opatření, iniciované žalobou dotčeného soutěžitele, omezen výlučně na posouzení, zda toto opatření vykazuje znaky státní podpory a zda členský stát dodržel svou oznamovací povinnost, respektive zda státní podporu neposkytl předčasně. Dospěje-li soud v rámci svého zkoumání k závěru, že opatření vykazuje znaky státní podpory a že tato podpora byla poskytnuta předčasně, je oprávněn nařídit, aby bylo poskytování státní podpory pozastaveno nebo aby bylo zajištěno (dočasné) navrácení již poskytnuté státní podpory tak, aby členský stát podporu řádně notifikoval a posléze ji opětovně

poskytl (tentokrát již s potřebným souhlasem Komise). Mimoto je vnitrostátní soud oprávněn nařídit, aby příjemce podpory zaplatil úroky z předčasné státní podpory, stanovené nařízením Komise, nebo aby dotčeným soutěžitelům nahradil vzniklou škodu [k tomu viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 23 Cdo 1341/2012, uveřejněné pod č. 81/2014 Sbírky rozhodnutí a stanovisek, a judikatura v něm citovaná, nebo oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy (2009/C 85/01), bod 26].

41. Žalobkyně státní podporu spatřovaly v tom, že v roce 2008 převedla žalovaná 1 na žalovanou 2 vlastnické právo k části svého podniku určené k provozování železniční dráhy a zajišťování její provozuschopnosti a že žalovaná 2 jí za to zaplatila kupní cenu ve výši 11 852 101 000 Kč, jež podle žalobkyň vysoce přesahovala tržní hodnotu převáděné části podniku. Na tomto místě soud považuje za důležité zdůraznit, že ačkoli žalobkyně vnesly do řízení celou řadu dalších skutečností dokreslujících okolnosti sporné akvizice, předmětem řízení učinily akvizici části podniku Českých drah, uskutečněnou v roce 2008 a tuto soud, vázán žalobou (§ 153 odst. 2 o. s. ř.), zkoumal.
42. V souvislosti s tím soud řešil aktivní legitimaci žalobkyň k podání žaloby. V průběhu řízení bylo prokázáno, že žalobkyně a) i žalobkyně b) jsou součástí jednoho koncernu, který již před uzavřením namítané smlouvy v červnu 2008 veřejně deklaroval přípravy směřující ke vstupu na trh železniční osobní dopravy. V té době existovala pouze žalobkyně b), žalobkyně a) byla založena v roce 2009 a vstoupila na trh železniční dopravy v roce 2011, když od té doby provozuje železniční dopravu. Soud tedy žalobkyně považuje za aktivně legitimované k podání žaloby v oblasti kontroly případné státní podpory v rámci železniční dopravy, neb pokud by státní podporu soud shledal, měla tato potenciál zasáhnout žalobkyně jako potencionální účastníci a účastníci předmětného trhu, tedy tyto mohly být opatřením dotčeny. Soud připomíná, že v oblasti posuzování státních podpor má zásada efektivity přímý dopad na postavení možných žalobců před vnitrostátními soudy. V tomto ohledu právo Společenství vyžaduje, aby vnitrostátní pravidla týkající se aktivní legitimace k podání žaloby nenarušovala právo na účinnou soudní ochranu, tedy vnitrostátní pravidla nemohou omezovat aktivní legitimaci k podání žaloby pouze na konkurenty příjemce. (srovnej rozsudek Soudního dvora ve věci C-174/02 *Streekgewest*, uvedeno v poznámce pod čarou 113, body 14-21)
43. V mezích vytyčených žalobou soud zkoumal, zda lze v akvizici části podniku shledat přítomnost prvků státní podpory. Jak již bylo naznačeno, opatření představující státní podporu vyžaduje přítomnost následujících znaků – přičitatelnost opatření státu, přímé nebo nepřímé financování opatření ze státních prostředků, charakteristika příjemce (příjemcem podpory je podnik, tj. entita vykonávající hospodářskou činnost), získání hospodářské výhody postrádající tržní opodstatnění, selektivita, potenciál narušení hospodářské soutěže a potenciál ovlivnění obchodu mezi členskými státy [srov. například rozsudek Soudního dvora ze dne 24. 7. 2003 ve spojených věcech T-268/08 a T-281/08, *Land Burgenland*, bod 45, a judikatura v něm citovaná, nebo sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (2016/C 262/01), dále jen „sdělení o státní podpoře“].
44. V řízení není pochyb o tom (a ani mezi účastníky nebylo sporné), že žalovaná 1 je obchodní společností specializující se na poskytování služeb železniční dopravy, a jedná se tudíž o entitu vykonávající hospodářskou činnost, že akvizice části podniku určené k provozování železniční dráhy a zajišťování její provozuschopnosti byla financována ze státních prostředků (z prostředků poskytnutých žalované 2 jako státní organizaci, hospodařící s majetkem státu, ze Státního fondu dopravní infrastruktury) a že výše uvedené opatření směřovalo výhradně vůči žalované 1, a mohlo tak příznivě ovlivnit její soutěžní postavení na újmu ostatních soutěžitelů. Soud nicméně dospěl k tomu, že žalovaná 1 prodejem části svého podniku nezískala hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek (bez zásahu státu) získat nemohla.
45. Soulad opatření s běžnými tržními podmínkami se posuzuje optikou soukromého subjektu v tržním hospodářství (investora, věřitele nebo prodávajícího). Zjednodušeně řečeno, přítomnost prvků státní podpory lze vyloučit, jednal-li stát stejně, jako by za stejných okolností jednal soukromý

tržní subjekt. Pro účely posuzování přiměřenosti kupní ceny se v rámci praxe při provádění kontrol státních podpor vyvinul test soukromého prodávajícího, založený na ověření, zda cena zaplacená údajným příjemcem podpory odpovídá ceně, kterou by mohl stanovit soukromý subjekt, jednající za podmínek obvyklé hospodářské soutěže. Přitom platí, že nejvyšší cena, kterou by soukromý prodávající jednající v běžných podmínkách hospodářské soutěže připraven za podnik zaplatit, odpovídá tzv. tržní hodnotě podniku (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 24. 7. 2003 ve spojených věcech T-268/08 a T-281/08, *Land Burgenland*, body 48 a 69, a judikatura v něm citovaná). Ve prospěch závěru, že cenu podniku je třeba srovnávat s jeho tržní hodnotou, svědčí také pokyny Komise, formulované ve sdělení o prvcích státní podpory při prodeji pozemků a staveb orgány veřejné moci. Podle těchto pokynů prodej majetku nepředstavuje státní podporu, jestliže orgán veřejné moci nechal majetek před jeho prodejem ocenit alespoň jedním nezávislým majetkovým odhadcem a jestliže prodejní cena odpovídala tržní hodnotě (*market value*), stanovené na základě obecně uznávaných tržních ukazatelů a oceňovacích norem. Tržní hodnotou se podle sdělení Komise rozumí „cena, za jakou by mohly být pozemky a budovy prodány v den ocenění na základě soukromé smlouvy mezi prodávajícím ochotným transakci uskutečnit a kupujícím, který není svázán s prodávajícím žádnými vztahy, za předpokladu, že majetek je na trhu veřejně dostupný, situace na trhu umožňuje řádný prodej a lhůta ke sjednání prodeje je obvyklá vzhledem k povaze majetku.“ Komise přitom sama ve svých pokynech deklaruje, že prokáže-li členský stát dodržení výše uvedených zásad, bude v rámci šetření stížnosti podané dotčeným podnikem předpokládat, že o státní podporu nejde. Byť sdělení Komise formálně dopadá pouze na prodej pozemků a staveb vlastněných státem, podle soudu neexistuje žádný rozumný důvod, aby se obdobné závěry (v opačném duchu) neprosadily i ve vztahu k majetku, jež stát nabývá od soukromé osoby.

46. Aplikováno na poměry posuzované věci, akvizice části podniku by představovala státní podporu jediné tehdy, pokud by byla provedena za výhodnějších než tržních podmínek, respektive pokud by žalovaná 1 obdržela za prodej části svého podniku vyšší než tržní hodnotu. Evropská komise totiž dlouhodobě má za to, že hospodářské transakce prováděné veřejnoprávními subjekty (včetně veřejných podniků) neposkytují jejich protějšku výhodu, a tudíž nepředstavují státní podporu, jsou-li prováděny v souladu s běžnými tržními podmínkami. (srovnej rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, *SFEI a další*, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, body 60 a 61)
47. V této souvislosti je třeba uvést, že žalovaná 1 a žalovaná 2 požadavky na prodej podniku, vylučující přítomnost státní podpory, bezesbýtku naplnily. Při stanovení kupní ceny vycházely ze znaleckého posudku vypracovaného soudem jmenovanou společností PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o., znaleckým ústavem (v současné době znaleckou kancelář) v oboru ekonomika se specializací na oceňování podniků, nehmotného majetku a finančního majetku. Nemůže být tedy žádných pochyb o tom, že ocenění bylo provedeno nezávislým odborníkem nadaným dobrou pověstí, náležitým odborným vzděláním a náležitou odbornou způsobilostí. Podstatným je rovněž i to, že společnost Pricewaterhouse-Coopers Česká republika, s.r.o. soud jmenoval za účelem stanovení hodnoty podle § 196a odst. 3 obch. zák. Pokud by totiž účastníci smlouvy postup stanovený v § 196a obch. zák. nedodrželi a do smlouvy pojali jinou cenu, než byla tržní hodnota určená ustanoveným znalcem, byla by smlouva podle § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, neplatná pro rozpor se zákonem.
48. Znalecká kancelář v rámci svého posudku dospěla k tomu, že tržní hodnota převáděné části podniku odpovídá částce 11 852 101 000 Kč. Žalobkyně závěry tohoto posudku zpochybňovaly a namítaly, že hodnota dotčené části podniku činila pouhých 4 770 293 000 Kč, jak plyne ze znaleckého posudku vypracovaného znaleckou kancelář B.S.O. spol. s r.o. Žalovaná 1 tak podle nich obdržela částku 7 081 808 000 Kč nad rámec skutečné hodnoty převáděné části podniku (a tato částka podle nich představuje neslučitelnou státní podporu). Vzhledem k tomu, že jednotliví znalci dospěli ve svých posudcích k rozdílným závěrům o hodnotě podniku, soud je v souladu s § 127 odst. 2 o. s. ř. požádal o vysvětlení a konfrontaci jejich znaleckých závěrů. Při hodnocení znaleckých posudků ve smyslu § 132 o. s. ř. vyšel z konstantní judikatury Nejvyššího soudu (viz

například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1810/2009), ze které plyne, že hodnocení soudem nepodléhá odborné závěry, a že soud je tak povinen omezit se v rámci hodnocení znaleckého posudku výlučně na posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. Při hodnocení posudku znalecké kanceláře PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. vzal soud rovněž v úvahu, že žalobkyně proti němu uplatnily celou řadu námitek. Ty lze rozdělit do několika okruhů. První námitka směřovala proti zvolené hodnotové bázi (kategorii hodnoty). Konkrétně žalobkyně namítaly, že znalecký posudek, ze kterého vycházela cena převáděného jmění, měl zjišťovat jinou, netržní kategorii hodnoty. Další námitky zpochybňovaly použitou oceňovací metodu. Konkrétně bylo znalecké kanceláři vytýkáno, že při oceňování spočívala na jediné metodě, vycházející z účetní hodnoty oceňovaného majetku, a že výsledek získaný pomocí této metody nevalidovala pomocí jiných metod. Zbývající námitky směřovaly proti přezkoumatelnosti znaleckého posudku. Žalobkyně se ohradily především proti tomu, že součástí znaleckého posudku není inventář oceňovaného majetku, podrobný popis jeho technického stavu, přesné výpočty ve vazbě na konkrétní položky aktiv a pasiv, ani podklady, ze kterých vycházejí jednotlivé znalecké závěry.

49. Předně je třeba uvést, že znalecké kanceláři PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. nelze vytknout, že její posudek směřoval ke zjištění tzv. tržní hodnoty. Jak již soud vysvětlil výše, akvizice podniku by představovala státní podporu, jen pokud by žalovaná 1 dotčenou část podniku prodala za vyšší než tržní hodnotu. Nelze proto přisvědčit argumentu žalobkyně, opírajícího se o posudek společnosti MBM-Hopet, s.r.o., že kupní cena měla vzhledem ke konkrétním okolnostem případu odpovídat spravedlivé hodnotě převáděného podniku, a nikoli hodnotě tržní. Zbývá doplnit, že právě použití rozdílných hodnotovýchází bází označila společnost MBM-Hopet, s.r.o. za hlavní příčinu, proč se závěry znalců natolik zásadním způsobem rozcházel.
50. Soud se netotožnil ani s námitkami žalobkyně, zpochybňujícím oceňovací metodu aplikovanou znaleckou kanceláří PWC. Znalecká kancelář přesvědčivě vysvětlila, že v úvahu připadalo výnosové, tržní nebo majetkové ocenění podniku a že za daných okolností podává nejvěrnější obraz o hodnotě podniku posledně zmíněná metoda. Vysoce specifická povaha oceňovaného majetku a neexistence trhu se srovnatelnými podniky, zabývajících se zajišťováním provozuschopnosti železniční dráhy, tvorbou železničních jízdních řádů a přidělováním kapacity železniční dráhy, eliminovaly použití tržní metody. Výnosové ocenění podniku nebylo vhodné proto, že výnos garantovaný provozovateli železniční dráhy právními předpisy neodpovídá tržnímu výnosu, a výnosové ocenění tak inklinuje k podhodnocení podniku. To je jeden ze způsobů, jak si lze vysvětlit, že znalecká kancelář B.S.O. dospěla k výrazně nižší hodnotě podniku. Kromě toho znalecká kancelář B.S.O. uvedla, že výnosovou metodu nelze aplikovat na specifický majetek a že takový majetek je třeba ocenit odděleně. Protože však neměla dostatečné informace o struktuře majetku, žádný takový majetek neidentifikovala. Kromě toho soud výnosovou metodu za daných okolností považuje za extrémně zjednodušující. Výnos garantovaný provozovateli dráhy totiž v souladu s příslušnou právní úpravou vycházel z výše nákladů na provozování dráhy, kam spadají mimo jiné i účetní odpisy. To znamená, že majetek, jenž nepodléhá odepisování nebo který již byl účetně odepsán, není, jak vyplynulo z konfrontace znalců a z jejich odpovědí na dotazy účastníků, v ocenění dostatečně zohledněn, a to přesto, že nejde o majetek, který by žádnou hodnotu neměl. To lze demonstrovat na příkladu pozemků, které k navýšení hodnoty podniku přispěly jen devíti procenty svých vlastních nákladů, respektive devíti procenty daně z nemovitostí. Ostatně, sama znalecká kancelář B.S.O. v rámci svého výsledku připustila, že pokud by byla sama soudem jmenována ke stanovení hodnoty podniku, využila by ke splnění svého úkolu vícero metod. Z těchto důvodů soud znalecký posudek vypracovaný znaleckou kanceláří B.S.O. nepovažoval za přesvědčivý.

51. Co se týče ocenění jednotlivých složek podniku, znalecká kancelář PWC jako základní zvolila nákladovou metodu, reflektující výši nákladů potřebných pro vybudování nové infrastruktury. Ta byla ve vhodných případech doplněna výnosovou a srovnávací metodou. Znalecká kancelář PWC tedy ve svém posudku na rozdíl od ostatních znalců nespolehlala na jedinou metodu, ale tam kde to bylo možné, správnost výsledků dosažených nákladovou metodou ověřila pomocí dalších, doplňkových metod (konkrétně se tak stalo u administrativních budov, skladů a pozemků). Znalecká kancelář také přesvědčivě odůvodnila, proč vycházela při stanovení pohledávek z jejich zůstatkové účetní hodnoty. Žalovaná 1 vedla účetnictví pod dohledem auditorů a úkolem těchto auditorů bylo mimo jiné dohlížet na to, že jsou k jednotlivým pohledávkám v závislosti na délce doby uplynuté od jejich splatnosti vytvářeny adekvátní opravné položky, vyjadřující riziko, že pohledávka nebude splacena. Znalecká kancelář proto neměla rozumný důvod se domnívat, že by se tržní hodnota pohledávek nějak zásadně odchylovala od jejich zůstatkové účetní hodnoty.
52. K námitkám směřujícím proti přezkoumatelnosti znaleckého posudku soud uvádí, že předmět ocenění byl jednoznačně vymezen předmětem smlouvy o prodeji části podniku, specifikovaným v přílohách č. 3 až 8. Soud se proto požadavek žalobkyň, aby podobný inventář majetku a závazků obsahoval rovněž znalecký posudek, nejeví jako opodstatněný. Podle soudu znalecká kancelář postupovala naprosto racionálně, omezila-li se ve svém posudku s ohledem na rozsah oceňovaného majetku, tvořeného desítkami tisíc položek, pouze na základní náležitosti vyžadované mezinárodními účetními standardy, jako je popis použité oceňovací metody a stručné vylíčení úvah, kterými jsou podloženy jednotlivé odborné závěry. Protože rozsah znaleckého posudku, který by zahrnoval veškeré výpočty, by byl naprosto enormní, je zcela pochopitelné, že zadavatel upřednostnil pouze agregovaný výstup. Vzhledem k tomu, že posudek byl vypracován v roce 2008, není podle soudu nikterak překvapivé, že pomocné materiály, obsahující jednotlivé výpočty a jednotlivá vstupní data, nebyly k posudku připojeny na datovém nosiči. Znalecké kanceláři rovněž nelze vytýkat, že se jí po době, která uplynula od vypracování znaleckého posudku, nepodařilo tyto materiály dohledat ve svém archivu.
53. Lze tedy shrnout, že zástupci znalecké kanceláře PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. spolehlivě vysvětlili úvahy, na jejichž základě dospěli k jednotlivým odborným závěrům, a veškeré nejasnosti, které se ve znaleckém posudku vyskytly, v rámci svého výsledku a konfrontace s ostatními znalci dodatečně uvedli na pravou míru. Veškeré pochybnosti soudu o správnosti znaleckého posudku tak byly výsledkem zástupců znaleckého ústavu spolehlivě rozptýleny. Znalecké posudky společností MBM-Hopet, s.r.o. a B.S.O. spol. s r.o. naproti tomu obhájeny nebyly. Společnost MBM-Hopet, s.r.o. při ocenění pozemků zvolila nesprávnou hodnotovou bázi. Společnost B.S.O. spol. s r.o., jež podnik stejně jako znalecká kancelář PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. oceňovala tržní hodnotou, pak nedokázala obhájit vhodnost výnosového ocenění za situace, kdy oceňovaný podnik negeneruje tržní výnosy a přiměřený zisk je určen na základě vyhlášky a to procentní sazbou z konkrétně uvedených nákladů. Současně společnost B.S.O. spol. s r.o. neměla pro ocenění podniku dostatek podkladů, umožňujících identifikaci specifického majetku a jeho oddělené ocenění.
54. Protože znalecká kancelář PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o. závěry svého posudku plně obhájila, soud zamítl jako nadbytečné návrhy žalobkyň na provedení důkazu dalšími revizními znaleckými posudky, vypracovanými znaleckou kanceláří STAVEXIS, s.r.o. a znalkyní Ing. Lenkou Mahovskou (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2217/2017, a judikatura v něm citovaná). Pro úplnost pak soud dodává, že má za to, že tyto důkazní návrhy i návrh necht' si soud zpracuje posudek sám, má soud za uplatněné v rozporu s koncentrací řízení, neboť byly uplatněny hluboce po uplynutí koncentrační lhůty v roce 2018. Kromě toho soud neprováděl ani odborné vyjádření společnosti RSM TACOMA a.s. a „revizní znalecký posudek“ společnosti MBM-Hopet, s.r.o. Jejich součástí totiž na rozdíl od provedených znaleckých posudků nebylo vlastní ocenění podniku, ale jen námitky proti správnosti posudku vypracovaného společností PWC. Tyto námitky se stejně jako výhrady ostatních znalců týkaly volby hodnotové

báze, volby oceňovací metody, konkrétního postupu při aplikaci oceňovací metody na jednotlivé složky podniku a přezkoumatelnosti znaleckého posudku. Jde tedy o stejné výhrady, které znalecká kancelář PWC vyvrátila v rámci svého výsledku a v rámci následné konfrontace s ostatními znalci.

55. Lze proto uzavřít, že tržní hodnota převáděného podniku k 26. 6. 2008 činila 11 852 101 000 Kč, a že zaplacení kupní ceny, odpovídající tržní hodnotě, tedy ani zčásti nepředstavuje státní podporu. Pokud žalobkyně požadovali uložení nejrůznějších povinností žalovaným na základě tvrzení, že byla poskytnuta státní podpora, která ale nebyla řádně notifikována Evropské komisi, tedy byla porušena povinnost pozastavení, soud z tohoto důvodu nemá žalobu za důvodnou a tuto v celém rozsahu zamítl. (výroky I. až IV.)
56. Kromě toho soud dospěl k závěru, že samostatným důvodem pro zamítnutí žaloby vůči žalované 2 je to, že žalovaná 2 není ve věci pasivně legitimována. Poskytovatelem podpory, o které rozhodla vláda, se podle § 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory, rozumí ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad, jenž vládě předložil návrh na poskytnutí veřejné podpory. Žalovaná 2 tak při distribuci tvrzené státní podpory vystupovala toliko jako prostředník a nikoli ani jako poskytovatel podpory. Nedostatek pasivní věcné legitimace žalované 2 pak rezonuje i v textaci žalobních nároků uplatňovaných vůči žalované 2, kdy žádný z žalobou uplatňovaných nároků vůči žalované 2 fakticky nesměruje, byť jí má být, podle soudu pouze formálně a účelově, ukládána povinnost vrácenou podporu přijmout (k tomu viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 9. 2020, č. j. 3 Cmo 107/2019-463, odstavce 26 až 28 odůvodnění). Uložení takovéto povinnosti pak z právní úpravy nijak neplyne a nelze ho dovodit ani z úpravy evropské. Soud tedy žalobu ve vztahu k žalované 2 zamítl. (část výroku I. a část výroku II.)
57. Soud zkoumal samostatně i výroky požadované žalobkyněmi vůči žalované 3, když i v případě žalované 3 dospěl soud k závěru, že požadované výroky nejsou v souladu s právní úpravou. Prvním požadovaným nárokem vůči žalované 3 bylo stanovení povinnosti, aby žalovaná 3 udělila žalované 1 prostřednictvím řídicího výboru souhlas k vrácení částky 7 081 808 000 Kč (včetně úroků z předčasné státní podpory). I tento nárok ale fakticky směřuje vůči žalované 1, a nikoli vůči žalované 3, když v případě pravomocného rozhodnutí soudu o uložení povinnosti žalované 1 by nebylo podstatným, zda byl či nebyl souhlas řídicího výboru poskytnut, neboť by existovalo pravomocné rozhodnutí a bylo by povinností žalované 1 bez ohledu na stanovisko řídicího výboru finanční prostředky vrátit. Ani v tomto případě pak nelze z právní úpravy české ani evropské tento nárok dovodit. Co se týče nároků, aby bylo žalované 3 zakázáno opětovné zaplacení kupní ceny nebo její části, a všech souvisejících nároků (aby bylo žalované 3 zakázáno schválit při výkonu akcionářských práv v řídicím výboru nebo při výkonu práv zakladatele právní jednání, v jehož důsledku by došlo k opětovnému zaplacení kupní ceny nebo její části), soudu nezbyvá než zopakovat, že předmětem řízení před vnitrostátním soudem může být výlučně posouzení, zda opatření naplňuje předčasnou státní podporu (zda poskytovatel státní podpory dodržel povinnost pozastavení), a přijetí odpovídajícího opatření k nápravě; posouzení, zda opatření představuje neslučitelnou státní podporu spadá do výhradní pravomoci Evropské komise a vnitrostátnímu soudu nepřísluší. Z toho plyne, že vnitrostátní soud může nařídít navrácení státní podpory, nemůže však zakázat její opětovné poskytnutí. Takový požadavek postrádá potřebný právní základ. Ba co víc, unijní právní úprava předpokládá, že poskytovatel podpory svou oznamovací povinnost dodatečně splní, a dá-li k tomu Komise své souhlasné stanovisko (vyhodnotí podporu jako existující), státní podporu opětovně poskytne.
58. Soud dále zkoumal i námitky žalovaných, že Evropská komise se již opatřením zabývala na základě stížnosti podané Sdružením železničních společností, o.s. a že stížnost vyřídila se závěrem, že akvizice podniku nebyla státní podporou.
59. Nedodrží-li členský stát svou oznamovací povinnost, mohou přezkum opatření iniciovat rovněž dotčené podniky, a to podáním stížnosti ve smyslu čl. 20 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 659/1999.

Přezkum státní podpory se skládá z předběžné (čl. 4 a 5 citovaného nařízení) a vyšetřovací fáze (čl. 6 a 7 citovaného nařízení). Předběžný přezkum, iniciovaný přijetím oznámení nebo stížnosti, musela Komise až do novely provedené nařízením Rady (EU) č. 734/2013 završit vydáním rozhodnutí deklarujícího, že opatření není státní podporou nebo že Komise nepojala pochybnosti o slučitelnosti státní podpory s vnitřním trhem, anebo zahájením formálního vyšetřovacího řízení. Odchylně od tohoto pravidelného postupu stanovilo ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení č. 659/1999 pro případ, že informace vylíčené stěžovatelem neposkytují dostatečný základ pro vyjádření se k případu (zaujetí stanoviska). V takovém případě byla Komise nejprve povinna vyrozumět stěžovatele neformálním sdělením o nedostacích jeho stížnosti a umožnit mu, aby v přiměřené lhůtě informace doplnil. Nebyla nicméně dotčena povinnost Komise rozhodnout o stížnosti po marném uplynutí stanovené lhůty některým ze způsobů uvedených čl. 4 odst. 2 až 4 nařízení č. 659/1999. Není přitom podstatné, zda Komise svůj akt výslovně označila jako rozhodnutí. Za rozhodnutí ve smyslu čl. 4 odst. 2 prováděcího nařízení lze totiž podle ustálené judikatury Soudního dvora považovat jakýkoli akt, jímž Komise vyjádří svou vůli ukončit předběžný přezkum a zároveň byť jen implicitně odmítne zahájit formální šetření ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU, jestliže se jedná o akt konečné povahy a jestliže Komise k informacím poskytnutým stěžovatelem zaujala své definitivní stanovisko (k tomu viz například rozsudek Soudního dvora ze dne 17. 7. 2008 ve věci C-521/06, *Athianiki Techniki v. Komise*, bod 40, a rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 11. 2010 ve věci C-322/09, *NDSHT v. Komise*, bod 58). Ačkoli předběžný přezkum stížnost je takovým rozhodnutím Komise formálně ukončen, stěžovateli nic nebrání v tom, aby svou stížnost dodatečně doplnil o další informace a tím přiměl Komisi k přehodnocení svého stanoviska (k tomu viz například rozsudek Soudního dvora ze dne 17. 7. 2008 ve věci C-521/06, *Athianiki Techniki v. Komise*, body 55 až 57). Což se však nikdy ze strany žalobkyně nestalo.

60. S účinností od 20. 8. 2013 doznal čl. 20 odst. 2 nařízení č. 659/1999 významné změny, jež Komisi umožňuje pohlížet na stížnost jako na vzatou zpět. Podle důvodové zprávy k návrhu nařízení č. 734/2013, dostupné na internetových stránkách https://eur-lex.europa.eu/procedure/CS/2012_342, byla změna motivována snahou usnadnit vyřizování nedostatečně odůvodněných stížností tak, aby již Komise o takových stížnostech nemusela formálně rozhodovat.
61. V poměrech posuzované věci zaslala Komise stěžovateli (Sdružením železničních společností, o.s.) neformální sdělení a informovala jej o tom, že stížnost neobsahuje dostatek informací potřebných k identifikaci opatření představujícího státní podporu. Zároveň mu poskytla lhůtu jednoho měsíce k doplnění jeho stížnosti. Protože stěžovatel na výzvu ve stanovené lhůtě nereagoval, Komise stížnost považovala za vzatou zpět. Byť lze dát žalovaným za pravdu v tom, že sdělení Komise je v souladu s výše citovanou judikaturou třeba považovat za rozhodnutí podléhající přezkumu Soudního dvora, jeho vydání nevytváří překážku pro to, aby se Komise (potažmo vnitrostátní soud) na základě doplněných informací opatřením opětovně zabývala.
62. Dále se soud zabýval tím, zda lze žalobkyním žalobou uplatněné nároky přiznat z titulu ochrany proti nekalé soutěži ve smyslu § 44 a násl. obch. zák. Aby bylo možné jednání žalovaných posuzovat jako rozporné s pravidly na ochranu proti nekalé soutěži, museli by žalovaní svým jednáním kumulativně naplnit všechny tři znaky vyjádřené v ustanovení § 44 odst. 1 obch. zák. (generální klauzuli nekalé soutěže). Muselo by tedy jít o takové jednání, které bylo uskutečněno v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které bylo v rozporu s dobrými mravy soutěže a které mělo potenciál přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.
63. V řízení bylo prokázáno, že žalobkyně a) a žalovaná 1 jsou obchodními společnostmi specializujícími se na poskytování služeb železniční dopravy, a že jde tudíž o přímé konkurenty, a že v době sporné akvizice plánovala svůj vstup na trh železniční dopravy žalobkyně b), patřící stejně jako žalobkyně a) do holdingu společností ovládaných R. J.. Žalovaní 2 a 3 byly nepřímo spojeny se soutěžními výsledky žalované 1, jejich jednání proto bylo zahrnuto soutěžním záměrem.

Mezi účastníky tak v době akvizice podniku docházelo k hospodářské soutěži, respektive k hospodářskému styku.

64. Dobré mravy judikatura ustáleně charakterizuje jako souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních (k tomu viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdon 69/96). V případě dobrých mravů soutěže jde pak o zvláštní kategorii odlišnou od dobrých mravů jako takových. Je spjata s principy poctivého hospodářského a obchodního styku. Soutěžení na trhu připouští určitou míru agresivity, avšak ani zde se nelze dopouštět jednání, které je ve vztahu k ostatním soutěžitelům zákeřné, podvodné či parazitující nebo je ve vztahu k zákazníkům klamavé. Vodítkem pro shledání rozporu jednání s dobrými mravy soutěže mohou být (mimo jiné) jednotlivé zákonné skutkové podstaty, přesto ne vždy jejich naplnění znamená i splnění všech znaků generální klauzule. O rozpor s dobrými mravy soutěže (a vůbec o nekalou soutěž) se bude jednat tehdy, když budou narušeny principy výkonové soutěže, tj. takové soutěže, v níž se náskok oproti konkurentům získává kvalitnějšími výrobky, lepšími službami, nižšími cenami, nápaditější reklamou. Při posouzení jednání měřítkem dobrých mravů soutěže je třeba mít na paměti, že se tyto dobré mravy uplatňují v hospodářské soutěži, tj. v prostředí, kde cílem je na trhu se prosadit, získat zde oproti jiným výhodu, což předpokládá jistou míru agresivity a „podnikatelské vychytralosti“. Je však třeba vždy dodržet korektní a soutěžně přijatelné metody. Samozřejmým předpokladem jednání v souladu s dobrými mravy soutěže je zachovat poctivost a slušnost (srov. rozsudek Nejvyššího ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. 23 Cdo 2159/2015, nebo ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4554/2017). Protože jednání žalovaných spočívalo v převodu vlastnického práva k části podniku za cenu odpovídající tržní hodnotě, která byla stanovena na základě znaleckého posudku, který vypracoval znalec, jehož soud jmenoval za účelem stanovení hodnoty podle § 196a odst. 3 obch. zák., soud v něm neidentifikoval nic, co by jej činilo rozporným s dobrými mravy soutěže. Současně soud má za to, že v řízení bylo prokázáno, že prodej byl za cenu, která odpovídala ceně převáděného majetku, tedy ani z tohoto pohledu nelze uvést, že by se jednalo o jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže. Prodej části podniku za tržní cenu v souladu s právem českým i unijním má tedy soud za souladný s dobrými mravy soutěže. Jednání žalovaných tak pro absenci této podmínky nelze kvalifikovat ani jako nekalou soutěž. Soud pro úplnost dodává, že ke stejnému závěru by došel i pokud by posuzoval věc s ohledem na to, že se jedná o nárok odstraňovací, podle právní úpravy v době rozhodování soudu, tedy podle ust. § 2976 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.
65. Posledně soud zkoumal i otázku promlčení uplatněných nároků, když soud má za to, že nárok na navrácení státní podpory a všechny související nároky jsou promlčeny. Jak již bylo řečeno, žalobkyně své nároky dovozují z porušení povinnosti vyplývající z čl. 108 odst. 3 SFEU, a sice porušení povinnosti informovat Evropskou komisi o záměru poskytnout státní podporu tak, aby k ní Komise mohla zaujmout své stanovisko a dále z titulu nekalosoutěžního jednání, kterým je zjevně poskytnutí/přijmutí státní podpory. Oznámení státní podpory představuje jednorázovou povinnost, kterou je poskytovatel státní podpory povinen splnit nejpozději do okamžiku poskytnutí podpory. Případné porušení této povinnosti vede, jak správně argumentují žalobkyně, k vyvolání protiprávního stavu, nelze však hovořit o jeho dalším aktivním udržování. Protože trvajícím protiprávním jednáním se zásadně rozumí jednání spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo v udržování protiprávního stavu, jež rušitel nevyvolal (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2019, sp. zn. 22 Cdo 911/2018), nelze dát žalobkyním za pravdu v tom, že porušení oznamovací povinnosti, spočívající toliko ve vyvolání protiprávního stavu, by bylo namíste kvalifikovat jako trvajícím delikt. Z toho plyne, že počátek promlčecí doby by se v souladu s § 393 odst. 1 obch. zák. vázal nejpozději na okamžik poskytnutí státní podpory (uzavření kupní smlouvy, potažmo zaplacení kupní ceny), a nikoli na ukončení protiprávního stavu (dodatečné splnění oznamovací povinnosti), jak se mylně domnívají žalobkyně. Aby žalobkyně

předěly promlčení svých nároků, musely by se zahájení řízení o navrácení předčasně poskytnuté státní podpory domáhat ve čtyřleté promlčecí době, stanovené v § 397 obch. zák., jež začala běžet nejpozději okamžikem zaplacení kupní ceny. Protože však žaloba byla podána až 14. 4. 2015, je zjevné, že veškeré nároky, dovozované z ochrany proti nedovolenému omezování hospodářské soutěže, by již byly promlčeny, a že žalobkyním by vzhledem k žalovanými vznesené námitce promlčení nebylo lze tvrzené nároky přiznat (§ 388 odst. 1 obch. zák.). Na tom by nic nemohla změnit ani argumentace žalobkyň, že promlčení podléhá pouze majetková práva. Prvně soud má za to, že jelikož předmětem odstraňovacího nároku uplatněného v posuzované věci je povinnost majetkové povahy (vrácení částky 7 081 808 000 Kč), nárok by se promlčoval a byl promlčen i pokud by soud věc posuzoval podle občanského zákoníku v obecné tříleté promlčecí lhůtě (§ 101 obč. zák.), neb nejpozději v roce 2010 žalobkyně prokazatelně věděly o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, když podávaly stížnost k Evropské komisi. Nadto obchodní zákoník v § 387 odst. 1 na rozdíl od zákoníku občanského neomezoval promlčení pouze na majetková práva (§ 102 odst. 2 obč. zák.). Stejnou úvahou pak soud dospěl k závěru, že žalobou uplatněné nároky jsou promlčeny i při posuzování pohledem nekalé soutěže. Pokud byla tvrzená státní podpora poskytnuta v roce 2008, v roce 2010 žalobkyně podávaly stížnost k Evropské komisi s žádostí o přezkoumání poskytnutí tvrzené státní podpory, pak ke dni podání žaloby v roce 2015 byl její nárok podle § 397 obch. zák. již promlčen.

66. Popsané úvahy vedly soud k tomu, že žalobu ve výrocích I až IV tohoto rozsudku v plném rozsahu jako nedůvodnou zamítl.
67. Vzhledem k tomu, že soud na základě provedených důkazů zjistil skutkový stav v rozsahu potřebném pro to, aby ve věci rozhodl, další důkazní návrhy (zejména výroční zprávy Státního fondu dopravní infrastruktury nebo memorandum advokátní kanceláře Kocián, Šolc a Balaščík) pro nadbytečnost zamítl.
68. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalovaným, kteří byli ve věci plně úspěšní, přiznal na náhradu těchto nákladů částky uvedené ve výrocích V až VII tohoto rozsudku.
69. Žalované 1, která byla v řízení zastoupena advokátem, náleží náhrada nákladů na zastupování ve výši 46 101 Kč. Advokát v řízení vykonal patnáct úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, vyjádření ze dne 12. 6. 2015, účast na jednání před soudem dne 6. 2. 2019, vyjádření k odvolání ze dne 6. 6. 2019, účast na jednání před odvolacím soudem dne 23. 9. 2020 v trvání 1 h 25 min., vyjádření k dovolání ze dne 1. 4. 2021, vyjádření k předběžné otázce ze dne 3. 3. 2023, vyjádření ze dne 18. 1. 2024, vyjádření ze dne 7. 5. 2024, 3x účast na jednání před soudem dne 17. 9. 2024 v trvání 4 h 13 min., vyjádření ze dne 10. 1. 2025 a 2x účast na jednání před soudem dne 21. 1. 2025 v trvání 3 h 48 min.) a pět půlúkonů (účast při přípravě jednání dne 13. 6. 2018, účast při přípravě jednání dne 26. 9. 2018, odvolání ze dne 1. 4. 2019, vyjádření k návrhu na opravu rozhodnutí ze dne 4. 12. 2020 a žádost o projednání věci před Soudním dvorem ze dne 5. 6. 2023). Za to mu náleží odměna podle § 6 odst. 1, § 7 bodu 4 a § 9 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 31 650 Kč za dva úkony učiněné před 1. 1. 2025 po 3 000 Kč (viz dále), za deset úkonů učiněných před 1. 1. 2025 po 1 500 Kč, za tři úkony po 2 300 Kč a za pět půlúkonů učiněných před 1. 1. 2025 po 750 Kč, náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 6 450 Kč za sedmáct úkonů učiněných před 1. 1. 2025 po 300 Kč a za tři úkony po 450 Kč a náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 8 001 Kč. Protože předmětem žalobou uplatněných nároků není peněžité plnění ani penězi ocenitelná věc, nýbrž obnovení stavu před poskytnutím přecházející státní podpory, vychází sazba odměny z tarifní hodnoty stanovené v § 9 odst. 1 advokátního tarifu (k tomu viz například usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 12. 2020, č. j. 3 Cmo 107/2019-501, nebo v něm citované usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 3 Cmo 239/2015).

70. Za účelné ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. soud naproti tomu nepovažoval opravné prostředky, jimiž žalovaná 1 brojila proti správnosti rozhodnutí o přistoupení další žalobkyně (konkrétně odvolání ze dne 30. 3. 2016 a dovolání ze dne 7. 4. 2017, podléhající soudnímu poplatku ve výši 2 000 Kč), a na ně navazující repliky (replika k vyjádření k odvolání ze dne 7. 6. 2016 a replika k vyjádření k dovolání ze dne 1. 9. 2017), a to proto, že žádnému z těchto opravných prostředků nebylo vyhověno (odvolací soud napadené rozhodnutí jako věcně správné potvrdil a dovolací soud dovolání jako nepřipustné odmítl). To platí obdobně i pro dovolání ze dne 8. 2. 2021, směřující proti opravnému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 12. 2020, č. j. 3 Cmo 107/2019-501; řízení o něm totiž Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 23 Cdo 1180/2021, zastavil pro neodstranitelný nedostatek podmínek dovolacího řízení (nedostatek funkční příslušnosti dovolacího soudu). Dále soud nepovažoval za účelná opětovná vyjádření ve věci (vyjádření ze dne 13. 4. 2018, vyjádření ze dne 5. 12. 2018, replika k odvolání ze dne 10. 7. 2019, duplika k odvolání ze dne 8. 9. 2020, duplika k dovolání ze dne 10. 3. 2022, vyjádření ze dne 7. 5. 2024, vyjádření ze dne 30. 8. 2024, vyjádření ze dne 18. 10. 2024 a vyjádření ze dne 10. 12. 2024). Žádné z těchto vyjádření nebylo učiněno na výzvu soudu a současně do řízení nevneslo žádná nová skutková tvrzení ani žádné nové důkazní návrhy, které by žalovaná 1 nemohla pojmout již do svého původního vyjádření, popřípadě které žalovaná 1 nemohla uplatnit v rámci předcházejícího jednání. Konečně, soud neshledal účelným ani návrh na doměření soudního poplatku ze dne 11. 7. 2018. Poplatková povinnost je předmětem relativně samostatného vztahu mezi poplatníkem (žalobcem) a státem a právního postavení žalovaného se na rozdíl od žalobce přímo nedotýká. Není proto důvod, aby se žalovaný 1 do rozhodování soudu o výši poplatkové povinnosti vměšoval svými vlastními návrhy.
71. Žalovaná 1 dále uvedla, že provedení některých úkonů (převzetí a příprava zastoupení, vyjádření k žalobě ze dne 12. 6. 2015, účast na jednání před soudem dne 6. 2. 2019, vyjádření k předběžné otázce ze dne 3. 3. 2023 a žádost o projednání věci před Soudním dvorem ze dne 5. 6. 2023) bylo spojeno s mimořádnými obtížemi a vysokou časovou náročností, pramenícími z unikátní povahy žalobou uplatněného nároku a použití unijního práva, a navrhla, aby soud sazbu odměny za tyto úkony zvýšil na trojnásobek. Žalované 1 lze dát za pravdu v tom, že předmětem řízení je relativně ojedinelá a komplikovaná problematika státních podpor, a že přinejmenším počáteční úkony, spojené se studiem této problematiky, kladly ve srovnání s obvyklými úkony v typově podobných věcech (ve věcech ochrany proti nedovolenému omezování hospodářské soutěže a ve věcech ochrany proti nekalé soutěži) zvýšené nároky na kvalifikaci advokáta a jejich provedení si vyžádalo mírně nadstandardní množství času. Požadavek na zvýšení odměny za převzetí a přípravu zastoupení a první vyjádření ve věci, opírající se o § 12 odst. 1 advokátního tarifu, je tak co do základu opodstatněný. Protože obtíže, které provedení zmíněných úkonů doprovázely, lze považovat za mimořádné, nikoli však za obzvláště mimořádné, jeví se soudu jako přiměřené zvýšení odměny na dvojnásobek. V případě dalších úkonů, rozvíjejících dosavadní právní argumentaci žalované 1, soud žádné mimořádné okolnosti svědčící ve prospěch zvýšení odměny neshledal.
72. Žalované 2 soud na náhradu nákladů řízení přiznal částku 20 795 Kč. Žalované 2 předně náleží náhrada nákladů hotových výdajů podle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. ve výši 2 100 Kč za sedm úkonů (vyjádření ze dne 8. 6. 2015, účast při přípravě jednání dne 13. 6. 2018, účast při přípravě jednání dne 26. 9. 2018, účast při jednání před soudem dne 6. 2. 2019, vyjádření k odvolání ze dne 12. 6. 2019, účast na jednání před odvolacím soudem dne 23. 9. 2020 v trvání 1 h 25 min., vyjádření k dovolání ze dne 30. 3. 2021) po 300 Kč. V dalším průběhu řízení byla žalovaná 2 zastoupena advokátem, jenž vykonal sedm úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, 3x účast na jednání před soudem dne 17. 9. 2024 v trvání 4 h 13 min., vyjádření ze dne 3. 1. 2025 a 2x účast na jednání před soudem dne 21. 1. 2025 v trvání 3 h 48 min.). Za to mu náleží odměna podle § 6 odst. 1, § 7 bodu 4 a § 9 odst. 1 advokátního tarifu, ve výši 12 900 Kč za čtyři úkony učiněné před 1. 1. 2025 po 1 500 Kč a za tři úkony po 2 300 Kč,

náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 2 550 Kč za čtyři úkony učiněné před 1. 1. 2025 po 300 Kč a za tři úkony po 450 Kč a náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 3 245 Kč. Stejně jako v předchozím případě vychází sazba odměny z tarifní hodnoty stanovené § 9 odst. 1 advokátního tarifu. Za účelné ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. soud naproti tomu nepovažoval opětovná vyjádření ve věci (vyjádření ze dne 5. 12. 2018, vyjádření ze dne 5. 9. 2024 a vyjádření ze dne 17. 12. 2024). Žádné z těchto vyjádření nebylo učiněno na výzvu soudu a současně nepřineslo žádná nová skutková tvrzení ani žádné nové důkazní návrhy, které by žalovaná 2 nemohla pojmout již do svého původního vyjádření nebo které by nemohla uplatnit při předcházejícím jednání.

73. Žalované 3 náleží paušální náhrada hotových výdajů podle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. ve výši 3 900 Kč za třináct úkonů (vyjádření ze dne 25. 6. 2015, účast při přípravě dne 13. 6. 2018, účast při přípravě jednání dne 26. 9. 2018, účast na jednání před soudem dne 6. 2. 2019, vyjádření k odvolání ze dne 17. 6. 2019, účast na jednání před odvolacím soudem dne 23. 9. 2020 v trvání 1 h 25 min., vyjádření k dovolání ze dne 26. 3. 2021, 3x účast na jednání před soudem dne 17. 9. 2024 v trvání 4 h 13 min., vyjádření ze dne 31. 12. 2024 a 2x účast na jednání před soudem dne 21. 1. 2025 v trvání 3 h 48 min.) po 300 Kč.
74. Platební místo bylo stanoveno podle § 149 odst. 3 o. s. ř. O lhůtě k plnění soud rozhodl v souladu s § 160 odst. 1 částí věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Nesplní-li žalobkyně dobrovolně, co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí, mohou žalovaní podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo exekuční návrh.

Praha 21. ledna 2025

Mgr. Jana Příbylová
soudkyně